

ӨЛҮӨХҮМЭЛЭР

XIV ОЛООНХО ҮІҮА҃АР
10 000 ҮАЛДЫЫТЫ
КҮҮТЭЛЛЭР

12-с балаа

ААТЫРБЫТ
ИВАН КУЛЬБЕРТИНОВ
МЭТИРИЭТИН КИМ
УРУҮЙДААБЫТАЙ?

13-с балаа

ДЬААНЫ

СИС ХАЙАЛАРЫН
ХАЙЫАРЫНАН
УНУОРДААН

37-с балаа

КЫАЙЫЫ КҮНЭ
БУОЛАРА

44

КҮН ХААЛЛА

12+

ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭ СҮРҮН ХАҮАТА

 edersaas.ru

«Манчаары» уонна «Кыым» ханыаттары утумнааччы
Ханыат 1921 с. ахсынны 28 күнүттөн тахсар

№12 (6202)

Чэппиэр айы тахсар
2020 сыл кулун тутар 26 күнэ

ДОЙДУГА БЭРИНИИЛЭЭХ БУОЛУУ СЫЛА

САХА СИРЭ

БЭЙЭ-БЭЙЭНИ ХАРЫСТАҢЫАХХА!

Саха сирин олохтоохторо!

Коронавирус салгыны таржамматын
туһугар тус гигиенаны булгуччу-
лаахтык тутуһаргытыгар,
дьиэбэ олороргутугар
сүбэлиибит.

Бу инфекцияны утары
Саха сирин салалтата тух
үлэни ыытарын,
хайдах харыстаныахха
сөбүн туһунан аах.

Загрузите в
App Store

доступно в
Google Play

«ARNEWS» сыйыарынын босхо хачайдаа.
Ол кэнниттэн манна төлөпүөнүн
хаамыратын балаа барытыхар туһаай.
Очојуна хартынына «тиллэн» кэлиэ. Көрөн астын.

#стопкоронавирус.рф

ДОЙДУБУТ КОНСТИТУЦИЯ — БАРЫБЫТ БЫҢААРЫНЫЫБЫТ!

ЦИК России
институция2020.рф

СУДААРЫСТЫБА ГРАЖДАННАРЫН ИННИГЭР ЭБЭНЭЭТЭЛИСТИБЭТИН КҮҮҮРДҮҮ БЭЛИЭТЭ

билигин хамнаас алын
кээмэйэ сорох эрэг
гийэннэргэ тийийн
инэн олоруу кээмэйэ
йттэн кыра. Оттоно
билигин улары
тыы түмүгэр хамнаас
алын кээмэйэ иргэри
санга ирдэвшил
бил киирдэ: дьон
олобун таңы
ма үрдээхиинэ
үлэ төлөбүргүү
алын кээмэйэ

лиэннээ көмүскэлгэ наадыйын та күүхүрээр, ол төрүөтэ сүннүүнэн тэн: айылба иэдээнэ, сустаах-сохумар көстүүтэ, саахал, терроризм дьайынта, үлэтэ суох буолуу, күүхүнэн өттөйүү, ол инигэр дьиэ кэргэн инигэр, ыарыны маны барытын дьон бэйтийн эрэ күүхүнэн кыайбат. Сайдылаах омук дойдуларыгар үксүлэригэр (АХШ, Франция, Англия уо.д.а.) киhi социальный өттүүнэн көмүскэлэ суох, оттон биңиги дойдубуугар ити азасынчынтар ишшэе боло-

орический
бэйэтин
тэн турар.
ын төрүт
эрэ, норуот
султата,
да хааччах-
, тохтолтул-

норуотта-
ханык да
өмчүлүүрэ
ституцията
ний чарал

төрүт тыла судаарыстыбаннай тыл
буолара сөптөөх уонна сиэрдээх.

ИЛ ДАРХАН ЭТИИТЭ ОРУННААХ

— *Өрөспүүбүлүкэ Ил Дархана норуодунай дьокутааттарга өрөспүүбүлүкэ Төрүт Сокуонугар уларытылылары киллэрэр наадатын эппитин Энтиох дии саныыгын?*

— Оннук, Айсен Сергеевич бэ-

Кэлингни кэмнэ бийр саамай сыйтыы боппуру-охунан РФ Конституци-ятыгар уларытыылары киллэрии буолла. Хоттугулуу-Илингни феде-ральнай университет бэрэсидьиэнэ, «Подруги – Дүүгэлэр» дъяхтал-лар ахајас пуорумна-рын салайааччыта Ев-гения Михайлова Төрүт Сокуон тула бэйэтин санааларын уллэхиннэ.

ҮТҮӨ ӨРҮҮТЭЭХ УЛАРЫТЫЫЛАР

**— Судаарыстыбаннай
Дуума, Федерация Сэбизэтэ,
Арассыйга бэрсидьиэнэ бигэр-
гэппит РФ Конституциятыгар
уларытылылар биһиги өрөсүү-
булукэбит социальний-экэнэ-
мийчэскэй сайдытыгагар хай-
дах сабыдыаллыктарай?**

— бу уларытылар үтүе өрүттээхтэр. Аңарадас 50-ча уларытыны социальны сүйталаах болпуруостар. Холобур, бизнэсийни, босуубайаны индексациялааһын, тус социальны көмө граждан-

нан элбэхтик ыйыталлар. Онно РНА академига, оробуючай бөлөх хос бэрэссэдээтэлэ Талия Хабриева эппитин хатылыам: үлэлиир бизнэсийлэхтэргэ бизнэсийн эмзис индексацияланыца.

ЫЙЫТЫЫЛАРЫ КҮҮТЭБИТ

Бу уларытылар тух да саарба бая суюх судаарыстыба норуотун иннингэр эбэхээтэлистибэтин төхө эмэ күүхүрдэн биэр эллэр. Аан дойду үрдүнэн нэхи

БАРЫ ОМУКТАР Т. БЫРААПТААХТАР

— Эн Конституцияа «государствообразующий народ» диэн санга өйдөбүл кириитин хайдах съяналыгын? Ити көннөрүүнү уттаран, Татарстанга уонна Саха сирингэр сорох уопсастыбаннай тумсүүлээр бырачыастыыр саналарын истибйт буолуохтааххын.

— Бастатан турган, Консти-

бодоруүүбутугар тууланар иккис төрөөбүт тылбыт. Хас биирдии норуот бэйэтэ төрөөбүт тыллаах: сахаларга – саха тыла, татаардарга – татаар тыла, чукчаларга – чукчалы тыл, нууччаларга – нуучча тыла. Ол ийн судаарыстыбаннай тыл туунан ыстайыбаа бары норуоттарга өбүгэлэрэ Арассыйыа судаарыстыбатын төрүттээбиттэ-ринэн дааьны, нуучча норуотун

— Тэрээр республикада 2012-жылдан мянгайы кылаастан, 2012 сыйтан бары кылаастарга булгучулаахтык киллэриллибизэ. Оюу уонна ычкат балаынньяларын тупсарар атын да көннөрүүлээр баар буолуохтара, ону биңиги киллэриэхпит.

ДЬОН БЫРААБЫН КӨМҮСКҮҮР УЛАРЫЙЫЛАР

КӨННӨ-РҮҮЛЭР	КӨННӨРҮҮ ТИЭКИҢ	СҮРҮНЭ	САНААЛАР
Дыз көргөн сывнастара	<p>67.1 ыст. 4. Ово аймак Арассыйга Федерациятын судаарыстыбаннай бэллиитикэтинэн өрө тутулар. "Обо майгы-сигили, өй-санаа, эт-хаан өттүнэн сайдылаах, дойдуга уонна гражданнарга бэри-ниийлэх буолуу тынын инэрзгрэг уонна аба саастаах дьонгэг ытыктабыллаах сыйыннаах буоларыгар судаарыстыба усулуобуйаны тэрийэр. Судаарыстыба дыз кэргэнгэ иитиини өрө тутан, көрүүтэ-истинтэ суюх хаалбайт оболорго төрөлпүт эбээхинэхин ылынаар".</p> <p>72 ыст. 1."Арассыйга Федерацията уонна Арассыйга Федерациятын субъектарын кыттынан дъаһайар эйгэлэригэр киирэллэр: ж) 1) дыз көргэн, ийз, аба буолууну уонна обо сааын көмүскээхин; эр киhi уонна дъахтар кэргэнни буолууларын быйытынан эр-ойох буолуу институтун көмүскээхин; ово аймах дыз көргэнгэ дьохуннук иитиллэригэр, итиэннэ сокуоннай саастарын туолбут оболор төрөлпүттэрин көрөр-истэр эбээхинэстэрин толороллоругар усулуобуйаны тэрийни; е) ычкат бэллиитикэтин... уопсай болпуруустара"</p> <p>114 ыст. Арассыйга Федерациятын Бырабытыалыстыбата: в) "...дыз көргэн өйөөхүн, бөбөргөтүү уонна көмүскээхин, дыз көргэн үгэс буолбут сывнастарын чөл хаалларыбы".</p>	Судаарыстыба болбомто-тун кинингэр ханаар баџарар дыз көргэн, оболор иин-килэр, кинилэр дуухубуний уонна майгы-сигили өттүнэн иитиллилэр буолар. Ол иинин судаарыстыба кинилэр сайдалларыгар бары өттүнэн көмөлөнгүхтээх. Уларытыларга куоластаан, биниги инники кэсилбити-гэр куоластыбыт.	<p>Яна Игнатьева, А.Е.Кулаковской-Өксөкүлээх Өлөкссөй аатынан норуоттар дэбэрдоноууларын дызиин генеральний диризктэрэ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бу уларытылар Конституция ба кириилэрэ - санаа кэм ирдэбиль. Мин норуоттар сомобо-лоноууларын өйүүр, түмэр сорууга, судаарыстыба норуоттар култуураларын, тылларын көмүскүүргэ эбээхинэстэнэрин бинириибин. Итиэн норуоттар култуураларын, үгэстэрин, төрөөбүт тылларын харыстырыга, таржа-тарга болбомто уурууларын үрдүктүү сывнаалыбын. Оболор быраап өттүнэн көмүскэллэх буолуулара күүхүрэр. Итиэн дыз көргэнгэ болбомто эссе улаатта, оюону иитийттэн сабалаан, дыз көргэн үзгүүн харыстааынга тийээ үзүүхүрэрээ этилиинэ. Онон олохпүтүн салгыыр кэнчээри ыччапыт Ийэ дойдугутун иннингэр бэриниилэх буола үүнэн-сайдан тахсарын курдук иити, үөрэтий үлтээ күүхүрэн, суйталанан ииээ. Бу биниги олохпүтүн өйүүр, тирэх буолар докумоун.
Үлэхит кинини көмүскээхин	<p>75 ыст. «5. Арассыйга Федерацията гражданнаар үлэлэрин ытыктыры уонна кинилэр бырааптарын көмүскүүрү хяаччыгар. Судаарыстыба Арассыйга Федерациятын сиригэр-үотугар үлэлиир кыахтаах нэхилииэннээ айаьын ииттинэн олорор кээмэйттэн намындаа суюх хамнаас мунгуутур кыра кээмэйин мэтиэлии».</p> <p>75.1 ыст. "Арассыйга Федерациятыгар дойду экэнэмийчээсэй өттүнэн бигэтиг сайдарыгар уонна гражданнаар олохторун уйгута үрдүүргэр, судаарыстыба уонна гражданнаар бэйэ-бэйлэригэр эрэллэх буолалларыгар усулуобуйа тэриллэр, гражданнаар дьохуннарын көмүскээхин уонна үлэхит киниэхэ ытыктабыллаах сыйынан мэтиэлэнэр, гражданин бырааптарын уонна эбээхинэстэрин орто сүннээ, социальний бииргэ үлэллэхин хяаччыллар".</p> <p>114 ыст. "Арассыйга Федерациятын Бырабытыалыстыбата: е4) ... үлээх уонна ону кытта бынччы сибээстээх сыйыннары сурүнүүр эйгээж социальний бииргэ ытыллар үзү бириинсиптэрин олохко киллериини хяаччыгар".</p>	Дойдуга үлэхит киниэхэ ытыктабы, кинини өрө тутуу мэтиэлэнэр. Судаарыстыба бэйэтин гражданнарын олохторо уйгулаах буоларын ситиһэр. Хамнаас төлөбүрүн алын кээмэй киhi тиийинэн олорор кээмэйттэн намындаа буолоо суюба.	<p>Варвара Устинова, РФ Улэ Дворуойа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Төрүт Сокуон 27 сыл анараа өттүгэр, 1993 сыл ахсынны 12 күнүгэр ылыныллыбыта. Бу сыллар тухары олох-дъаһаан лаппа уларыйда уонна эссе да уларыян ииэ турдаа. Тэтим эссе күүхүрэн, салгыы сайдыы эссе кэнэн ииэхтээжэй өйдөнөр. Онон сүрүннүүр Сокуонга уларытылары киллэри – олох ирдэбиль дыэн сөптөөбүнэн аажабын уонна өйүүбүн. Бу уларытылар кини бырааба бөбөргүүргэр, дыз көргэн, оюону-уруун арангаччылаанынга, хамнаас, биенсийэй боппуроустарыгар, норуоттар култуураларын, тылларын-өстөрүн харыстааынга, устуоруаны билингэ, дойдуга талталь, бэриниилэх буолууну ингэрэргэ түнүланаллара санааны көтөөр, бөбөргөтөр. Дойду бэрэсдидынэ дьонун-сэргэтийн, норуотун санаатын ылынан, үрдүк салалтага олорор дууннаастаах салайааччыларга сөптөөх ирдэбили тууортарбытын сэнээрэбин. Бу дойдубут Төрүт Сокуона норуот олорор эрэгийнэнттэн, бэлийтический көрүүтүтэн, кини итээлдиттэн тутуулкотаммакка, чахчы да түмэ тардар сурүн суйлталаа.
Социальный мэтиэлэргэ быраап	<p>75 ыст. "6. Арассыйга Федерациятыгар бары уопсай, кырдыктаах буолуу уонна көлүөнэлэр биир санааланыларын бириинсигээр тирэбийрэг гражданнары биенсийнэн хяаччыйын тиийгэ тоорумнаар уонна көдүүстээх үлээх өйөнүллэр, ону тэнэ сылга бииртэн итэбэхэе суюх биенсийэ индексацията федеральний сокуоннарынан олохтоммут бэрээдэгинэн онохуллар". "7. Арассыйга Федерациятыгар федеральний сокуоннарга сөп түбээниинэрэн, булгуччулаах социальный страхокалаанын, гражданнары аадырыстаах социальный өйөөхүн уонна социальный босуубайалары, атын социальный төлөбүрдэри индексациялаанын мэтиэлэнэр".</p>	Хамнаас төлөбүрүн алын кээмэйигэр, чуолаан, хамнаас кини тиийинэн олорор кээмэйттэн намындаа буолоо суютаах, биенсийэ кырата сылга биирдэ индексацияланыа.	<p>Аркадий Алексеев, Саха сирин бочуоттаах олохтоою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Төрүт Сокуонга кирир уларытылар быраайыктаа онохулунна. Дьон-сэргэ олбуун-дъаһаан тупсарар уларытылары өйүүбүн. Билингни юрахан кэмнэг норуот көмүскэллэх буолуохтаах. Биир өттүнэн Төрүт Сокуон кытаанах буолуохтаах. Олох тутулун сокуон тутар, барытыгар сокуон баар буолуохтаах. Муус устар 22 күнүгэр буолар куоластааынан норуот бынччыраа.
Хас биирдии кини тунаар кыахтаах мэдис-синэтэ	<p>2 ыст. 1."Арассыйга Федерацията уонна Арассыйга Федерациятын субъектара кыттынан дъаһайар эйгэлэригэр киирэллэр: ж)... доруобуйа харыстыбын болпуруостарын сурүннэхин, оюн инигэр хас биирдии кини тунаар кыахтаах, үрдүк таһыннаах мэдиссиинэнэн хяаччыйы, уопсастыба доруобуйатын харыстааын уонна бөбөргөтүү, чөл олоуз тутууу усулуобуйатын тэрийни, гражданнаар бэйэлэрин доруобуйаларыгар эплиэтинэстээхтик сыйыннаар култуураларын үсэсгэтийн...». 132 ыст. 1. Олохтоох бэйэни салайыны уорганныра ... бэйэлэрин боломуучайаларын сүннүүнэн мэдиссиинискэй көмө хас биирдии киниэхэ онохулларын хяаччайаллар.</p>	Дойдуга хайа баџарар муннугар дьону сөптөөхтүк уонна билингни ирдэбильгэ эплиэттиир гына эмтиэхтээхтэр. Бу маны ситиһэргэ эплиэтинэс булаас бары таһыннарыгар сүктэриллэр – олохтоо, өрсүүлүлүкэтээхин уонна федеральний.	<p>Леонид Рошаль, 050 утальтыллыбат хирургиятын научный-чинчийэр институтуун бэрэсдидынэ (Москва к.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мэдиссиинэ национальный палатат уонна ОНФ кыттыылаахтара бары эрэгийнэнэр-гээ мэдиссиинэ көмөтүн тэн таһыннаах хяаччыстыбын ситиһэргэ биир суюл көрөллөр: дойдуга доруобуйа харыстыбылын туроруу салалтыбын олохтооюн. Салааны үүблээхини улаатыннарыны, каадыр болпуруонун бынччыны сэргэ, чөл көннөрүүлэри ылыны, инникитин доруобуйа харыстыбылыгар дынг уларытылар киллэриллэлэрин көрө-билэр кыаьы биэриэбэ.
Култуура нэхилии-стибэтэ	<p>68 ыст. 3."Арассыйга Федерацията бары норуотарыгар төрөөбүт тылларын харыстыры быраабы, төрөөбүт тылларын үөрээгэ тэрийн уонна сайыннаар усулуобуйаны мэтиэлии. 4.Арассыйга Федерациятыгар култуура дойду элбэх омуктаах норуотун ураты нэхилии-стибэтинэн буолар. Култуураны судаарыстыба өйүүр уонна арангаччылыыр" 69 ыст. 1."Арассыйга Федерацията абыайах ахсааннаах норуоттарыгар бырааптарын аан дойдугаа быраап бары билиниллэр бириинсиптэригэр, нормаларыгар уонна Арассыйга Федерациятын атын дойдуулары кытта дуогабардарьгар сөп түбэхин-нэрэн мэтиэлии. 2.Судаарыстыба Арассыйга Федерациятын бары норуоттарын уонна омуктар бөлөхтөрүн ураты култуураларын арангаччылыыр, этнический култуура уонна тыл эгэлгэ арааын мэтиэлии"</p>	Биниги аан дойдуга биллэр-көстөр, улахан аптарыттаах баай култуурбайт көмүскэли ирдиир. Сурүн сокуонга култуураны көмүскүүрүн түнүнан уларытылары киллээрэн, биниги олохпүтүг гар экенийнэс курдук култуура эмис улахан суйлалаабын билинэбйт.	<p>Андрей Борисов, СӨ Судаарыстыбаннай сүбзитэ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 190 норуот нуучча тыллынан бэйэ-бэйэтийн кытта кэпсээтэр, биир тылы буолар дойдугутар олоробут. Бу тыл улуу цивилизационный култууринай нэхилии-стибэт сорбогутан буолар. Арассыйга баар хас биирдии норуот бэйэтийн култууратын уонна үгэстэрин ильдээ сильдээр. Бу биниги уратыбыт. Конституция ба уларытыны киллэрии Арассыйга норуоттарын уларытыларын харыстааынга уонна сайдыыга улахан хамсааын буолуоба.

1947 СЫЛЛААХХА МИН
Намна Хатырык ос-
куолатыгар үөрэн
сырыттахпына, Петров
Алексей (Токуруя)
дизэн үөрэнээччигэ
«1941-1945 с.с. Ага
дойду Улуу сэриитигэр
килбизиннээх үлэтин
иин» Стalin төбелөөх
мэтээли туттарбытта-
ра. «Сэрии сылларын
ојолоро»... Оонно-
оботох ојо саастаах,
кырыктаах сэрии хат-
тыктаах ол өлөр-тиллэр
удаыннаах саhtarга
кыайы туһугар тыыл-
га улахан дьону кытта
тэнгэ үзлээбит сэрии
ојолоро баражаттар...

1993 сал тохсунны 23 күнэ.
«Саха сирэ» ханыат. «Хайдах олоробут,
сэрии сылларын ојолоро?».
Прокопий Караканов.

БИҢИГИ, СЭРИИ О҃ЛОРО...

болжомтоо ылылан, септөөхүүткүү быхаарыллан, 1935 саллааха терүүхтээр тыыл бэтерэнэ ыстаатыстан, тустаха чичтэйлийнэн тунаар болулуттара.

БАРЫ КҮҮНҮ - ФРОНТНА!

1942 саллааха ССРС быра-
бытальыстыбата оболору үлээж
кынгыннаар түнүн аураах та-
арбыта. Онон кыра саастартын
оболор холкуус ыар үлэтигэр ула-
хан дьону кытта тэнгэ тардылы-
быттара. «Бары күүнү - фронтага»
дизэн луунун баара. Ол аата бары
куускун-уюхун, доробуйын
харыстаа бакка үлээж дизэн ирдэ-
бил турара. Оннук үлэээн, ыара-
хан усууобураны тулуйбакка,
быстаран-эстэн өлөхтүүлэр да
дээ...

2013 саллааха Нам уулуугар
«Ага дойду Улуу сэриитигэр кыт-
тыгылаахтарын уона-
тыгын үлээбэйт дьон туста-
рынан элбэх книгэни бэчээтээн
танаарда, биридиилэнэн да аап-
тардар сэрии тизмэтигэр суру-
йуулара тахса турар. Соботох
З.Д.Винокурова «Дети войны» -
дизэн төбөлөөх ахтыны аахтах-

ха, Никита Иванович сэрии сабаан
есть такая организация», «Дети
войны долины Туймаада» иккими-
ти туомаанаа кингэлэри суруяан
тахаартаада.

Сэрии кэмнэг ооннуулла-
рын уман, «Барытаа фронт, кы-
айы туңгар!» хамаандан дойду
бырабытальыстыбатын булгуч-
чулаах сорудаанын толорбут, кы-
айынын сицисп очтоотуу тыыл
саллааттара оболор баражат-
тар улэнин хорсун бынышлара
ууочтунаахтаас, төлөнүүлүхтээх.
Судаарыстыбаа бу көлүен дөнгөнгө
- сэрии ојолоруугаа сааырбын-
пыйт, үзүүн кыайыт болулупут,
кырдыбылыптын кэнэ булгурбү-
гат иэстээбин өйдүүр, олохтуу-
гар кээж чичтэйлийр көрүллэр
буоллуулар.

Мин кэргэним Марина
Васильевна сэрии сылларын обото
буолан, оболоруугаа, сизнээрэгз
уруку кыра эрдээнээгээ олонуу,
тонумтун, аччыктаабытын үлээб-
битин мэлдүү кэпсиир. Ыараахан
олоюу, сэриини бынгири онорго-
тогхут, оннук бишиг буруут суюх.
Төттерүүт, ол олохон төлөрүүр
туһугар улахан дьоннун тэнгэ

билингни кэмнэ бу тиэмэ
кизэнкин сырдатыллар. Ол кудуул
өрслүүблүүлүктээби «Кыайы»
ГУП сэрии кыттылаахтарын уона-
тыгын үлээбэйт дьон туста-
рынан элбэх книгэни бэчээтээн
танаарда, биридиилэнэн да аап-
тардар сэрии тизмэтигэр суру-
йуулара тахса турар. Соботох
З.Д.Винокурова «Дети войны» -
дизэн төбөлөөх ахтыны аахтах-

хамсаабат буолбатах. Арассынай
15 эргийнээгээр бу болпуурос
сөлжек бынаарылар, «Сэрии ојоло-
ро» уопсатыбаннай тэрилт бэрт
сэргэхтик, сизнээрэлэхтик үлэтийн
саацаалаат. Манна Дьюкууский ку-
раттаа «Сэрии ојолоруугаа» сиз-
тиян бэрэсэдээлээ 3.Д.Винокурова
бынчычи кыттыбытын уона-
коёгуулээнийнэн «Сэрии ојоло-
ро» ыстаатыстыгылтара дьоку-
таатырбыт өйөнүүнэнрин, Ил
Дархаммыт бынаарытынан кеме,
өйбүл араас көрүнгэрэх бына-
арыллан эрэллэр. Онон бынгири
тэрилтэйт Арассынай урдунэн
тэнийн ийэр хамсааынга хол-
боон бастаки хардылылара бил-
лэр-көстөр буолулар дизэн киэн
тута этизхээ наада. Инникин
турорсар болпууростарыт элбэх-
тэр, сыйый дыньяардаахтык ту-
руорсан сициси, тицээж тириэр-
дэр бигс санаалаахыг, ол аата
кылахытыгэр эрээнбит. Сэрии ојоло-
ро буоллахыт!

Иван ПЕСТРЯКОВ,
сэрии сылларын ојото, Саха
АССР үтүүлэх геолога,
ССРС Өгөөнхөн металларга
министристигээтийн
түйүн геолога, Нам, Уусийанаа
уулустарын, Түбэ
нэнзилэгэн бочууттаах
гражданиннара, СӨ бочууттаах
бэрээрэн.

<https://www.yakutskhistory.net/>

Бэчээт эйгэтигэр 1949 салтан үлэлиир.
31 кинигэ, 700-тэн тахса ырытылаах
ыстатыйа ааптара.

САХА СААРЫНА

17

Ага дойду сэриитигэр дьоруойдуу охтубут 155 тынычнаа Саха
сирин бууңнанырын сырдык ааттарын үйтэтигэ 9 тумнаах
«Мемориал» өйдөбүннүүк-кинигэни тааарыгаа редколлегия
чилиэнин бынаарытын биллэр кылаатын киллэрсийбэ.

ҮТҮӨНҮ, ӨЙДӨӨБҮ, ҮЙЭЛЭЭБҮ ТАР҃АТААЧЧЫ

ГЕРОЙ Ф.М.Охлопков

ДЬОНУН-НОРУОТУН ИНТЕРИЭНҮҮН ӨРӨ ТУТАН

Таатта, Томпо уулустарын баы-
лыктарын суруктарын Дмитрий
Васильевич хайдахыныары:

«Кырдыйк, дойдубар Таатта

төрт аатын төннүнрийг тый-
бынан-өспүнэн, суруксугутан да

комелеспүтүм баара. Оройон

баылыга Георий Михайлович

Артемьев, салалта очтоотуу кэмнэ

тэндээж, ирдээлээр, сизнээрэгз

Вильям Иванов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Борис Ильин:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

тэрилтэйтээн тэрилтэйтээн

Дамир Абдрахманов:

«Дайгин, буйон саахалар Ага дой-
дууну комүскүүр 1941-1945 салларын

05.00, 06.10 Т/с «Комиссарша»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.00 Играй, гармонь любимая! 12+
07.45 Часовой 12+
08.15 Здоровье 16+
09.20 Непутевые заметки 12+
10.10 Жизнь других 12+
11.15, 12.10 Видео видео? 6+
14.10 Теория заговора 16+
15.10 Х/ф «Операция «Ф» и другие приключения Шурика»
17.00 Большой новый концерт Максима Галкина 12+
19.25 Лучше всех! 0+
21.00 «Время»
22.00 Что? Где? Когда?
23.10 Х/ф «Люти. Боевой ангел»
01.20 Мужское / Женское 16+
02.05 Про любовь 16+
02.50 Надине со всеми 16+

01.00 Х/ф «Мы всё равно будем вместе»
04.20 Таинственная Россия 16+
05.05 Центральное телевидение 16+
07.00, 09.00, 15.00 «Сегодня»
07.20 У нас выигрывают! 12+
09.20 Правовая передача 16+
10.00 Чудо техники 12+
10.55 Данный ответ 0+
12.00 НашПогребНадзор 16+
13.10 Однажды... 16+
14.00 Своя игра 0+
15.20 Следствие вели... 16+
17.00 Новые русские сенсации 16+
18.00 Итоги недели
19.10 Мaska 12+
21.50 Звезды сошлись 16+
23.25 Основано на реальных событиях 16+
02.00 «Москва. Центральный округ» Т/с

04.20 Х/ф «Позднее раскаяние»
08.00 Местное время. Воскресенье 08.35 Когда все дома с Тимуром Кизяковым 12+
09.30 Устами младенца 12+
10.20 Сто к одному 12+
11.10 Второсерийный потребительский проект «Тест» 12+
12.15 Я не вдова 12+
13.20 Танцы со звёздами 12+
15.45 Х/ф «Управдомша»
20.00 Вести недели
22.00 Москва. Кремль. Путин 12+
22.40 Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым 12+
00.00 Опасный вирус 12+

12.00 Футбол. Лига чемпионов. Финал. «Тоттенхэм» (Англия) - «Ливерпуль» (Англия). Трансляция из Испании 0+
14.30, 20.55, 04.00 Все на Матч! Прямой эфир. Аналитика. Интервью. Эксперты 15.30 Футбол. Чемпионат мира- 2002 г. Россия - Бельгия 0+
17.30 Жизнь после спорта 12+
18.00, 20.50 Новости 18.05 «Сезон, который не мог закончиться» 12+
18.35 Идеальная команда 12+
19.20 Чудеса Евро 12+
19.50 Профессиональный бокс.

САХА АРААДЫЙАТА

САХА АРААДЫЙАТА

БЭНДИДИННИК

06.05 День в истории
06.10 Геван
06.45 Ретро концерт
07.00-10.00 Информационно-развлекательный блок «ЭРДЭНЭТТЭР»
07.00 Спорт
07.12 История бир күнү
07.15 Гороскоп
07.30 Новости
07.47 Төрөвийн бийдийн
08.00 Соңун
08.05 Ведущие
08.35 Аан дойдьи соңуна
09.00 Соңун
09.30 Вести
09.35 Ониньүү
10.00-13.00 Музыкально-развлекательный канал «Үүгүү күнүнүү, Саха сирэ»
10.05 История бир күнү
10.20 Соңун
10.35 Собаки. Подключение по телефону
10.40 Интерактив
10.50 Саха сирен чулуу
10.55 Собаки. Подключение по телефону
10.58 Саха сирен чулуу
10.59 Соңун
11.00 Соңун
11.25 Собаки. Подключение по телефону
11.30 Соңун
11.45 Собаки. Подключение по телефону
11.50 Соңун
11.55 Собаки. Подключение по телефону
11.58 Соңун
12.00 Соңун
12.15 Собаки. Подключение по телефону
12.20 Соңун
12.35 Собаки. Подключение по телефону
12.40 Соңун
12.45 Собаки. Подключение по телефону
12.50 Соңун
12.55 Собаки. Подключение по телефону
12.58 Соңун
13.00 Соңун
13.15 Собаки. Подключение по телефону
13.20 Соңун
13.25 Собаки. Подключение по телефону
13.30 Соңун
13.35 Собаки. Подключение по телефону
13.40 Соңун
13.45 Собаки. Подключение по телефону
13.50 Соңун
13.55 Собаки. Подключение по телефону
13.58 Соңун
14.00 Соңун
14.15 Собаки. Подключение по телефону
14.20 Соңун
14.25 Собаки. Подключение по телефону
14.30 Соңун
14.35 Собаки. Подключение по телефону
14.40 Соңун
14.45 Собаки. Подключение по телефону
14.50 Соңун
14.55 Собаки. Подключение по телефону
14.58 Соңун
15.00 Соңун
15.15 Собаки. Подключение по телефону
15.20 Соңун
15.25 Собаки. Подключение по телефону
15.30 Соңун
15.35 Собаки. Подключение по телефону
15.40 Соңун
15.45 Собаки. Подключение по телефону
15.50 Соңун
15.55 Собаки. Подключение по телефону
15.58 Соңун
16.00 Соңун
16.15 Собаки. Подключение по телефону
16.20 Соңун
16.25 Собаки. Подключение по телефону
16.30 Соңун
16.35 Собаки. Подключение по телефону
16.40 Соңун
16.45 Собаки. Подключение по телефону
16.50 Соңун
16.55 Собаки. Подключение по телефону
16.60 Соңун
16.65 Собаки. Подключение по телефону
16.70 Соңун
16.75 Собаки. Подключение по телефону
16.80 Соңун
16.85 Собаки. Подключение по телефону
16.90 Соңун
16.95 Собаки. Подключение по телефону
17.00 Соңун
17.15 Собаки. Подключение по телефону
17.20 Соңун
17.25 Собаки. Подключение по телефону
17.30 Соңун
17.35 Собаки. Подключение по телефону
17.40 Соңун
17.45 Собаки. Подключение по телефону
17.50 Соңун
17.55 Собаки. Подключение по телефону
17.60 Соңун
17.65 Собаки. Подключение по телефону
17.70 Соңун
17.75 Собаки. Подключение по телефону
17.80 Соңун
17.85 Собаки. Подключение по телефону
17.90 Соңун
17.95 Собаки. Подключение по телефону
18.00 Соңун
18.05 Собаки. Подключение по телефону
18.10 Соңун
18.15 Собаки. Подключение по телефону
18.20 Соңун
18.25 Собаки. Подключение по телефону
18.30 Соңун
18.35 Собаки. Подключение по телефону
18.40 Соңун
18.45 Собаки. Подключение по телефону
18.50 Соңун
18.55 Собаки. Подключение по телефону
18.60 Соңун
18.65 Собаки. Подключение по телефону
18.70 Соңун
18.75 Собаки. Подключение по телефону
18.80 Соңун
18.85 Собаки. Подключение по телефону
18.90 Соңун
18.95 Собаки. Подключение по телефону
19.00 Соңун
19.05 Собаки. Подключение по телефону
19.10 Соңун
19.15 Собаки. Подключение по телефону
19.20 Соңун
19.25 Собаки. Подключение по телефону
19.30 Соңун
19.35 Собаки. Подключение по телефону
19.40 Соңун
19.45 Собаки. Подключение по телефону
19.50 Соңун
19.55 Собаки. Подключение по телефону
19.60 Соңун
19.65 Собаки. Подключение по телефону
19.70 Соңун
19.75 Собаки. Подключение по телефону
19.80 Соңун
19.85 Собаки. Подключение по телефону
19.90 Соңун
19.95 Собаки. Подключение по телефону
20.00 Соңун
20.05 Собаки. Подключение по телефону
20.10 Соңун
20.15 Собаки. Подключение по телефону
20.20 Соңун
20.25 Собаки. Подключение по телефону
20.30 Соңун
20.35 Собаки. Подключение по телефону
20.40 Соңун
20.45 Собаки. Подключение по телефону
20.50 Соңун
20.55 Собаки. Подключение по телефону
20.60 Соңун
20.65 Собаки. Подключение по телефону
20.70 Соңун
20.75 Собаки. Подключение по телефону
20.80 Соңун
20.85 Собаки. Подключение по телефону
20.90 Соңун
20.95 Собаки. Подключение по телефону
21.00 Соңун
21.05 Собаки. Подключение по телефону
21.10 Соңун
21.15 Собаки. Подключение по телефону
21.20 Соңун
21.25 Собаки. Подключение по телефону
21.30 Соңун
21.35 Собаки. Подключение по телефону
21.40 Соңун
21.45 Собаки. Подключение по телефону
21.50 Соңун
21.55 Собаки. Подключение по телефону
21.60 Соңун
21.65 Собаки. Подключение по телефону
21.70 Соңун
21.75 Собаки. Подключение по телефону
21.80 Соңун
21.85 Собаки. Подключение по телефону
21.90 Соңун
21.95 Собаки. Подключение по телефону
22.00 Соңун
22.05 Собаки. Подключение по телефону
22.10 Соңун
22.15 Собаки. Подключение по телефону
22.20 Соңун
22.25 Собаки. Подключение по телефону
22.30 Соңун
22.35 Собаки. Подключение по телефону
22.40 Соңун
22.45 Собаки. Подключение по телефону
22.50 Соңун
22.55 Собаки. Подключение по телефону
22.60 Соңун
22.65 Собаки. Подключение по телефону
22.70 Соңун
22.75 Собаки. Подключение по телефону
22.80 Соңун
22.85 Собаки. Подключение по телефону
22.90 Соңун
22.95 Собаки. Подключение по телефону
23.00 Соңун
23.05 Собаки. Подключение по телефону
23.10 Соңун
23.15 Собаки. Подключение по телефону
23.20 Соңун
23.25 Собаки. Подключение по телефону
23.30 Соңун
23.35 Собаки. Подключение по телефону
23.40 Соңун
23.45 Собаки. Подключение по телефону
23.50 Соңун
23.55 Собаки. Подключение по телефону
23.60 Соңун
23.65 Собаки. Подключение по телефону
23.70 Соңун
23.75 Собаки. Подключение по телефону
23.80 Соңун
23.85 Собаки. Подключение по телефону
23.90 Соңун
23.95 Собаки. Подключение по телефону
24.00 Соңун
24.05 Собаки. Подключение по телефону
24.10 Соңун
24.15 Собаки. Подключение по телефону
24.20 Соңун
24.25 Собаки. Подключение по телефону
24.30 Соңун
24.35 Собаки. Подключение по телефону
24.40 Соңун
24.45 Собаки. Подключение по телефону
24.50 Соңун
24.55 Собаки. Подключение по телефону
24.60 Соңун
24.65 Собаки. Подключение по телефону
24.70 Соңун
24.75 Собаки. Подключение по телефону
24.80 Соңун
24.85 Собаки. Подключение по телефону
24.90 Соңун
24.95 Собаки. Подключение по телефону
25.00 Соңун
25.05 Собаки. Подключение по телефону
25.10 Соңун
25.15 Собаки. Подключение по телефону
25.20 Соңун
25.25 Собаки. Подключение по телефону
25.30 Соңун
25.35 Собаки. Подключение по телефону
25.40 Соңун
25.45 Собаки. Подключение по телефону
25.50 Соңун
25.55 Собаки. Подключение по телефону
25.60 Соңун
25.65 Собаки. Подключение по телефону
25.70 Соңун
25.75 Собаки. Подключение по телефону
25.80 Соңун
25.85 Собаки. Подключение по телефону
25.90 Соңун
25.95 Собаки. Подключение по телефону
26.00 Соңун
26.05 Собаки. Подключение по телефону
26.10 Соңун
26.15 Собаки. Подключение по телефону
26.20 Соңун
26.25 Собаки. Подключение по телефону
26.30 Соңун
26.35 Собаки. Подключение по телефону
26.40 Соңун
26.45 Собаки. Подключение по телефону
26.50 Соңун
26.55 Собаки. Подключение по телефону
26.60 Соңун
26.65 Собаки. Подключение по телефону
26.70 Соңун
26.75 Собаки. Подключение по телефону
26.80 Соңун
26.85 Собаки. Подключение по телефону
26.90 Соңун
26.95 Собаки. Подключение по телефону
27.00 Соңун
27.05 Собаки. Подключение по телефону
27.10 Соңун
27.15 Собаки. Подключение по телефону
27.20 Соңун
27.25 Собаки. Подключение по телефону
27.30 Соңун
27.35 Собаки. Подключение по телефону
27.40 Соңун
27.45 Собаки. Подключение по телефону
27.50 Соңун
27.55 Собаки. Подключение по телефону
27.60 Соңун
27.65 Собаки. Подключение по телефону
27.70 Соңун
27.75 Собаки. Подключение по телефону
27.80 Соңун
27.85 Собаки. Подключение по телефону
27.90 Соңун
27.95 Собаки. Подключение по телефону
28.00 Соңун
28.05 Собаки. Подключение по телефону
28.10 Соңун
28.15 Собаки. Подключение по телефону
28.20 Соңун
28.25 Собаки. Подключение по телефону
28.30 Соңун
28.35 Собаки. Подключение по телефону
28.40 Соңун
28.45 Собаки. Подключение по телефону
28.50 Соңун
28.55 Собаки. Подключение по телефону
28.60 Соңун
28.65 Собаки. Подключение по телефону
28.70 Соңун
28.75 Собаки. Подключение по телефону
28.80 Соңун
28.85 Собаки. Подключение по телефону
28.90 Соңун
28.95 Собаки. Подключение по телефону
29.00 Соңун
29.05 Собаки. Подключение по телефону
29.10 Соңун
29.15 Собаки. Подключение по телефону
29.20 Соңун
29.25 Собаки. Подключение по телефону
29.30 Соңун
29.35 Собаки. Подключение по телефону
29.40 Соңун
29.45 Собаки. Подключение по телефону
29.50 Соңун
29.55 Собаки. Подключение по телефону
29.60 Соңун
29.65 Собаки. Подключение по телефону
29.70 Соңун
29.75 Собаки. Подключение по телефону
29.80 Соңун
29.85 Собаки. Подключение по телефону
29.90 Соңун
29.95 Собаки. Подключение по телефону
30.00 Соңун
30.05 Собаки. Подключение по телефону
30.10 Соңун
30.15 Собаки. Подключение по телефону
30.20 Соңун
30.25 Собаки. Подключение по телефону
30.30 Соңун
30.35 Собаки. Подключение по телефону
30.40 Соңун
30.45 Собаки. Подключение по телефону
30.50 Соңун
30.55 Собаки. Подключение по телефону
30.60 Соңун
30.65 Собаки. Подключение по телефону
30.70 Соңун
30.75 Собаки. Подключение по телефону
30.80 Соңун
30.85 Собаки. Подключение по телефону
30.90 Соңун
30.95 Собаки. Подключение по телефону
31.00 Соңун
31.05 Собаки. Подключение по телефону
31.10 Соңун
31.15 Собаки. Подключение по телефону
31.20 Соңун
31.25 Собаки. Подключение по телефону
31.30 Соңун
31.35 Собаки. Подключение по телефону
31.40 Соңун
31.45 Собаки. Подключение по телефону
31.50 Соңун
31.55 Собаки. Подключение по телефону
31.60 Соңун
31.65 Собаки. Подключение по телефону
31.70 Соңун
31.75 Собаки. Подключение по телефону
31.80 Соңун
31.85 Собаки. Подключение по телефону
31.90 Соңун
31.95 Собаки. Подключение по телефону
32.00 Соңун
32.05 Собаки. Подключение по телефону
32.10 Соңун
32.15 Собаки. Подключение по телефону
32.20 Соңун
32.25 Собаки. Подключение по телефону
32.30 Соңун
32.35 Собаки. Подключение по телефону
32.40 Соңун
32.45 Собаки. Подключение по телефону
32.50 Соңун
32.55 Собаки. Подключение по телефону
32.60 Соңун
32.65 Собаки. Подключение по телефону
32.70 Соңун
32.75 Собаки. Подключение по телефону
32.80 Соңун
32.85 Собаки. Подключение по телефону
32.90 Соңун
32.95 Собаки. Подключение по телефону
33.00 Соңун
33.05 Собаки. Подключение по телефону
33.10 Соңун
33.15 Собаки. Подключение по телефону
33.20 Соңун
33.25 Собаки. Подключение по телефону
33.30 Соңун
33.35 Собаки. Подключение по телефону
33.40 Соңун
33.45 Собаки. Подключение по телефону
33.50 Соңун
33.55 Собаки. Подключение по телефону
33.60 Соңун
33.65 Собаки. Подключение по телефону
33.70 Соңун
33.75 Собаки. Подключение по телефону
33.80 Соңун
33.85 Собаки. Подключение по телефону
33.90 Соңун
33.95 Собаки. Подключение по телефону
34.00 Соңун
34.05 Собаки. Подключение по телефону
34.10 Соңун
34.15 Собаки. Подключение по телефону
34.20 Соңун
34.25 Собаки. Подключение по телефону
34.

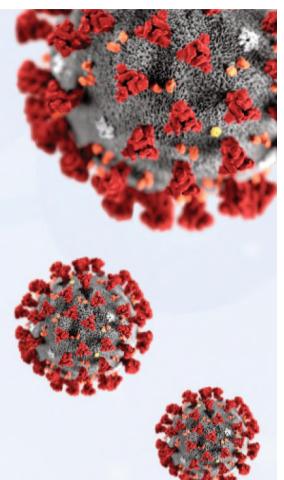

48 ИНФОГРАФИКА

Онордо: Лимма Аристова

КОРОНАВИРУС ТУҮНАН ТУГУ БИЛИЭХХЭ?

Коронавирус – бу ОРВИ-ны көбүтээччи, маныхаа киши организма биллэрдик сүхүрүүтэ бэлиэтэнэр, тынаар уонна ас бунаар уорганнаар үлэлэрэ кэхиллэр.

Вирус бэриллэр

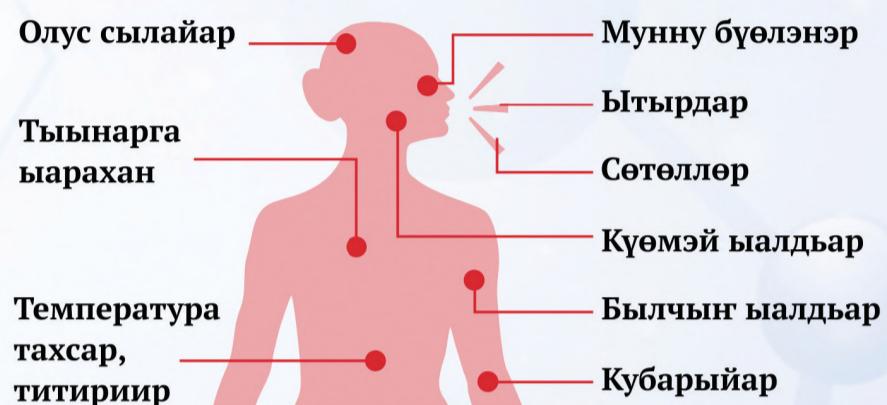

Ытыртахха уонна сөтөлүннэххэ, салгынынан бэриллэр

Илии тутустахха

Бэлиэлэрэ

Маны танаарбат туңгар

Эпидемиология
өттүнэн кутталлаах
дойдуларга барыма

Маассабай
тэрээниинэргэ
сылдыыттан туттуун

Илиигин
сотору-сотору суун

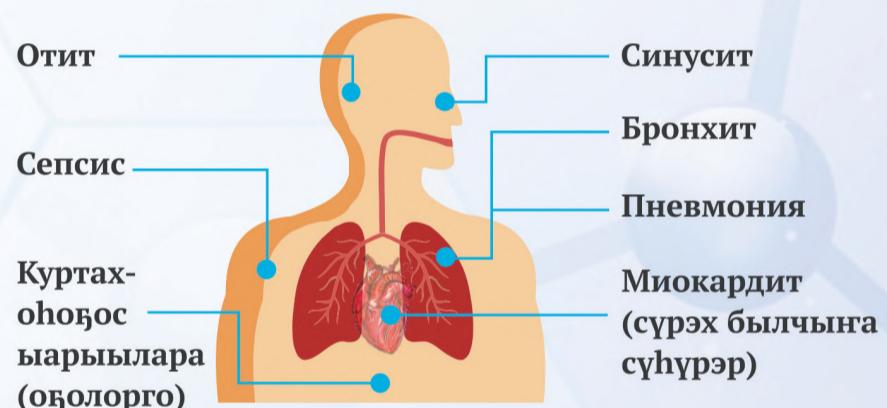

Мэдиссиинэ
мааскатын кэт

Үарыы сибикитэ биллибит
дьонгно чуганаама

Бэргээтэххинэ

Тугу гыныахха?

Бырааска көрдөрүн

Бэйэн эмтэнимэ

**Босхо эрийэн, мунаарар ыйытыыгар хоруйда ыл
8 800 550 2124, 8 800 100 1403 (суукканы эргиччи).**

Тэрийэн танаарааччы
Саха Фөрестүүбулукэтийн Бырабытальстыбата
Бэчээттээн танаарааччы:

САХАМЕДИА
Генеральный директор: Алексей Чертков (приемной 42-09-42)

Бэчээттээн танаарааччы уонна
эрэзээжийн адьырьын:
677000, Дьокусай,
Орджоникидзе уул, 31.

Кылаабынай эрэдээктэр
Родион Юрьевич Кривогорницын
(21-93-41, 233 каб.)

**Биллэрийн, реклама
отдела**
8 (4112) 42-06-50
sakhaside_r@sakhamedia.ru
Хыннаты тарбатар отдел
42-46-04

Төлөвлөннөрбүт:
Кылаабынай эрэдээктэрийн солбуйяачы 21-93-42
Бизнес, уопастыба 21-93-43 (224 каб.)
Тыа ханаайыстыбата 21-93-43 (223 каб.)
Экономика, промышленность 21-93-43 (227 каб.)
Культура, үерэх 21-93-43 (228 каб.)
Киши уонна союон 21-93-43 (235 каб.)
Үрбаан отдела 21-93-43 (229 каб.)
«Саха ыыла» 21-93-43 (225 каб.);
«Эдэр саас» 21-93-43 (221 каб.);

Матрыйааллар уонна баланалар «Саха сирэ» хыннат
редакционный-компьютерний комплексыгагар танылыннылар.

**ТИПОГРАФИЯ
МЕДИА-ХОЛДИНГ
ЯКУТИЯ** Хыннат «Якутия» медиа-холдинг АУ-ыа бэчээттэннэ.
Аадырыла: Дьокусай к. Вилойской пер., 20.

Сибээс, информационный технология уонна маассабай коммуникация эйгэтийн кэтэн көрөр

федеральний сүүлчлийн Саха Фөрестүүбулукэтийнээбүй управлениета

Хыннат РФ Бэчээтээн танаарааччы федэралний агентствын үүнэн өйөөнүүнэн тахсар.

Сонуннаарын киенгник тарбатар средствоны регистрациялааын туунан
СИБИДИЭЛСИБ ПИ №ТУ14-0194. Сэтгийн 2 күнэ, 2011 сал. Адат «Саха сирэ»

Электронный почта: gazetasakhasire@mail.ru
Интернет танаарааччы: http://www.edersaas.ru
Матрыйааллары танна: К.Н.Гоголева

Суртуу индексэ П1288
Кээмэй 12 б.л.
Тираж 5 755 (10 614)*
Көнүл сыйнанан атыланар.
Сакааны №12
Нүөмрөр бэчээжээ
бизээрийн график былдытынан 12.00.
Нүөмрөр бэчээжээ
12.00 бэрилиин.

* в скобках указан совокупный тираж
платных изданий «Саха Сирэ» и «Якутия».